

Qlobal vətəndaşlıq təhsili uzunmüddətli prosesdir

BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansının “İnklüziv cəmiyyətlərdə birgəyəşayış: çağırış ve məqsəd” mövzusunda VII Qlobal Forumu çərçivəsində “Qlobal vətəndaşlıq təhsili” mövzusunda bölmə iclası keçirilib.

BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansının baş məsləhətçisi **Mustafa Tiliinin** moderatorluğu ilə keçirilən iclasda qlobal vətəndaşlıq təhsilinin əhəmiyyətindən və problemlərindən danışılıb.

Qlobal vətəndaşlıq təhsilinin mahiyyətindən söz açan M.Tili qeyd edib ki, biz təhsildən danışanda müstərək dəyərlər fikrini ortaya qoyuruz. Çünkü müstərək dəyərlər olmadan qlobal vətəndaşlıq mümkün deyil. İkinci Dünya müharibəsindən sonra BMT-nin bir sıra sənədlərinde müstərək dəyərlər məsələsi eksini tapıb. Dəyərlər bütün maraqları əks etdirdikdə dəyərli olur. Bu maraqlar nədən ibaretdir? Təhsil vəsittəsilə yeni dəyərlərə nail olmaq mümkündürmü? Biz bugünkü iclasda bu suallara cavab tapmağa çalışacaqıq.

Vurğulanıb ki, BMT beynəlxalq sistemin qurulmasında böyük rol oynayır. Bu il təşkilatın yeni baş katibinin seçilcəyini diqqətə çatdırıran Sivilizasiyalar Alyansının baş məsləhətçisi qurumun yeni rəhbərinin iclasda müzakirə olunan məsələlərin həllində fəallıq göstərəcəyinə əminliyini bildirib.

Fransanın keçmiş Baş naziri və xarici işlər naziri **Dominik de Villepin** bildirib ki, dünyada baş veren problemlərin səbəbini tapa bilmədiyimiz üçün bu məsələlər hələ de həll olunmamış qalıb. Qlobal vətəndaşlıq dönyanın problemlərinin həllinə yanaşmaqdan başlayır. Məlumatlılığın olmaması həll yollarının tapılmasına mane olur. Böyük liderlər əhəmiyyətli həll yollarını ortaya qymalıdır. Zənnimcə, problemlərin həllində qlobal təhsil, qlobal vətəndaşlıq müüm rol oynaya bilər.

London Metropolitan Universitetinin professoru **Cefri Haynes** vurğulayıb ki, Sivilizasiyalar Alyansının məqsədi qlobal vətəndaşlığı forma-

laşdırmaqdır. Qlobal vətəndaşlıq təhsili - həm uşaqların təhsil almalarını, həm də insanların ömrü boyu təhsilini nəzərdə tutur. Beləliklə, qlobal vətəndaşlıq təhsili sonsuz bir prosesdir. Dövlətlərin, hökumətlərin təhsildə roldandan danışanda mütləq vətəndaş cəmiyyətinin də rolunu qeyd etmək vacibdir.

Tunis Elm, İncəsənət və Məktublar Akademiyasının prezidenti, professor **Əbdül-məcid Çarfi** çıxışında ümum-bəşeri dəyərlərdən söz açıb. Bildirilib ki, qlobal vətəndaş cəmiyyətinin idarə olunmasında, cəmiyyətdaxili münasibətlərin tənzimlənməsində, qlobal vətəndaşlıq təhsilinin inkişafında üç əsas ümumbaşarı dəyər böyük rol oynayır. Bunlar bərabərlik, ədalət və azadlıqdır. Bərabərlik məktəbdə oğlanlar və qızlar arasında fərqlərin, ayri-seçkiliyin aradan qaldırılması deməkdir. Ədalət məsələsinə gəlincə, bu, daha çətin problemdir. Dünyada ədalətsizliyin fərqli formalarını görürük. Hazırda kiçik bir qrup dönyanın əsas ak-

tivlərini əlində saxlayır. Belə halda ədalətdən, bərabərlikdən danışmaq mümkünürmü? Üçüncü ümumbəşeri dəyər kimi qeyd olunan azadlıq gender azadlığı, azad düşüncə və bu kimi digər məsələləri ehtiva edir. Qlobal Forum insanları düşündürən bu cür problemlərin həll yollarının axtarılması üçün böyük imkanlar yaradır.

Televiziya jurnalisti **Filip Alfonsi** internetin yeni qlobal vətəndaşlığı dəstəklədiyini vurğulayıb. Bildirib ki, eyni düşüncəli internet istifadəçiləri müəyyən qruplarda birləşiblər. Bu insanların hadisələre münasibəti və müdaxiləsi diqqətdən kənardə qala bilməz. Beləliklə, internetin səfərbərlik gücü haqqında fikirleşmək lazımdır. Lakin bununla yanaşı, dünyada dörd milyonadək insan internetdən kənardə qalıb və qlobal vətəndaşlığa təsir göstərə bilmir.

Fransanın “Qallimar” nəşriyyatının naşırı **Antuan Qallimar** ədəbiyyatın inklüziv cəmiyyətdə rolundan danışib. Onun sözlerinə görə, təcrid olunan qruplar üçün ədəbiyyat əsas məlumat mənbəyidir. İnsanları birləşdirmək, inklüziv cəmiyyət yaratmaq baxımından ədəbiyyat böyük əhəmiyyətə malikdir. Mərakeş Sazişində xüsusi ehtiyacı olanlar üçün kitabların nəşri nəzərdə tutulub. Ədəbiyyat cəmiyyətdə parçalanmanı aradan qaldırmaqdə böyük rol oynayır və bəşəriyyəti parlaq gələcəyə aparır.

Daha sonra mövzu ilə bağlı müzakirələr aparılıb, suallar cavablandırılıb.